

4 PRIPOVJEDNI IMAGINARIJ TRANZICIJE

4.1 Pripovjedni imaginarij tranzicije

Pripovjedni imaginarij tranzicije zamišljen je kao sustavan prikaz tipičnih, snažno simbolički obilježenih, tema, polemičnih problema, podtema, književnih motiva i interpretacijskih sjecišta koji se pojavljuju, podudaraju i ponavljaju u korpusu proznih tekstova s temom tranzicije. U prethodnom poglavlju o metodologiji ponuđen je analitički postupak kojim se iz tekstova izdvajaju zajedničke i podudarne tipične teme, motivi, elementi i postupci te se interpretiraju širokim okvirom teorija književnosti i kulture te, u širem smislu, humanistike, specifičnije, „teorije“ ili Teorije (usp. Culler 2001).

Imaginarij se odnosi na istraživanje kompleksne literarne predodžbe jednog određenog razdoblja, od 1990. do suvremenosti. Kako bi se organiziralo raščlanjivanje imaginarija, pristupilo se kategorijalno, i to onim kategorijama koje imaju jasna teorijska uporišta u istraživanjima književnosti, u naratologiji posebno (pripovijesti, pripovjedači i vrijeme), ali i onima koje podrazumijevaju primarne interese šireg kruga disciplina (prostori, identiteti i mediji). Kroz pojedina poglavlja imaginarija upućuje se, pozivajući se na teorijske radove iz okvira humanistike, na povezanost tih pojmova koji ne pripadaju užem interesu znanosti o književnosti, s njihovim artikulacijama u istraživanjima književnosti. Primjerice, može se upozoriti na

povezanost između pojma identiteta kao diskurzivne formacije i fokalizacije kao pripovjednoga konstrukta. Na taj način i uže književnoteorijske teme, kao što su pripovijesti, pripovjedači i vrijeme čine elemente imaginarija, kao i pojmovi prostora i njegove proizvodnje, različitih artikulacija identiteta i pojma medija u najširem smislu.

Namjera je imaginarija pokušaj obuhvaćanja i organiziranja predodžbenih elemenata koje tekstovi proizvode i koji proizvode tekstove. Imaginarij se kao ideja postvaruje kao (zamišljen, a funkcionalan) sistem koji poput nadnarativa/metanarativa može obuhvatiti veći broj tekstova, pri čemu se, naravno, različita, i proturječna tekstovna ostvarenja ipak aktualiziraju kao ograničen (potencijalno, dakako neograničen) broj mogućnosti. A svaka nova ispisana mogućnost uvijek iznova širi okvire imaginarija. I iz tog je razloga bilo potrebno ograničiti korpus, pokušati u sintezi predstaviti tih nekoliko zamišljenih silnica, metanarativa koji čine predodžbenu matricu. Kako je cilj istražiti književnu predodžbu hrvatske tranzicije, a taj sklop pojmova ima svoju prostorne, vremenske i pripovjedne značajke, može se cilj uopćiti i na način da ga se definira kao potragu za tranzicijskim bahtinovskim kronotopom.

Imaginarij tranzicije organiziran je prema sljedećim poglavljima:

(1) Priče o tranziciji, (2) Pripovjedački postupci, (3) Prostori tranzicije, (4) Predodžba vremena u tranziciji, (5) Identiteti, (6) Mediji.